

אתקאים. ובאה בר נש דמירה חשיב היה בוגביה ועبيد היה יקרה בדוקנינה למשיח שkil מלולין דפומי באורייתא בצלותא בלימוד בטורא דסני. ולית חד דפתח פומיה לקטרנא, אלא עליין ותאיין באספמותא חריא ברויתא חריא. ע"ב: (עד כאן רעה מוחמאנא מההשנות)

מבמה טבין דלית לוון סוף בלהו אמרין געשה ונשמע. ובגין דא אמרו (טהילים ק"ג) ברבי כי מלאכיו גבורי פח וגנו' ואתתקף בד דהא קודשא בריך הוא ושבגתייה וכל משירין דיליה ושבגתייה אסתכמו לمعد כל רעתה, ויתיר מךאי הוא בתיב על ידה ולא נפל מלאה עירא מפתיבת ידה דלא

(בראשית כה) והגהה ה' נצב עליו וגנו'. הכא חמא יעקב קשורא דמיהימנותא בחד. נצב עליו, וכתיב (מלכים א כט) ומלך אין באדום, נצב מלך. (נצח עליו) חמא, דכל דרגין קיימין בלהו בחד על ההוא סלם, לאתקשרא כלל בחד קשרא. בגין דאתהיב ההוא סלם בין תריין סטרין, הדא הוא דכתיב (יקרא פ"ד ע"א) (בראשית כה) אני ה' אלהי אברהם אביך ואליהו יצחק הארץ וגנו', אלין אפונ תריין סטרין, בימינא ושמאלא.

דבר אחר והגהה ה' נצב עליו (ויאמר), עלייה דיעקב, למשיחי כלל רתיכא קדיشا, ימינה ושמאלא, ויעקב בגויהו, וכנסת ישראל לאתקשרא בינויהו, הדא הוא דכתיב אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק.

מִנֶּלוֹ דַּיּוֹקֵב בְּאַמְצָעִיתָא, מִשְׁמָעַ דְּכַתִּיב, אֱלֹהִי אֶבְרָהָם אָבִיךְ וְאֱלֹהִי יִצְחָק (הָאָרֶץ), וְלֹא כְתִיב אֱלֹהִי יִצְחָק אָבִיךְ. דִּכְיוֹן דָּא תַּקְשֵׁר בֵּיה בְּאֶבְרָהָם, אֲשַׁתְּפֵח דָא יְהוָה בְּאַמְצָעִיתָא. וְלֹבֶתֶר הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹכֵב עַלְיָה, הָא כֹּלֶא רְתִיכָא חֶדָא קְדִישָׁא. וְהַכָּא חֶמֶא דִּיהְוִי שְׁלִימֹו דְּאַבְּהָן.

תָא חֹזֵי, אֱלֹהִי אֶבְרָהָם אָבִיךְ, דִכְיוֹן דָא מֵר אֶבְרָהָם אָבִיךְ, וְדָאֵי אֵינוֹ בְּאַמְצָעִיתָא, וְאֱלֹהִי יִצְחָק, הַכָּא אַתְּרַמְּיוֹן דָקְשֵׁיר לְתַרְיֵין סְטְרֵין וְאַחֵיד לוֹן. קְשֵׁיר לְסְטְרָא חֶדָא, דְכַתִּיב אֶבְרָהָם אָבִיךְ. וְקְשֵׁיר לְסְטְרָא אַחֲרָא, דְכַתִּיב וְאֱלֹהִי יִצְחָק, תּוֹסֵף וְאוֹז לְגַבֵּי יִצְחָק, לְאַחֲזָה דַיּוֹקֵב אַחֵיד לְתַרְיֵין סְטְרֵין.

וְעַד דַיּוֹקֵב לֹא אַתְּנִסֵּב, לֹא אַתְּמֵר בְּאַתְּגָלִיא יִתְּר, וְאַתְּמֵר בְּאַתְּגָלִיא, לִמְאֵן דִּינֵּעַ אָרוּחוֹי דָאָרִיִּיתָא. לְבַתֵּר דָא תְּגַסֵּב וְאַוְלִיד, אַתְּמֵר לֵיה בְּאַתְּגָלִיא, הַדָּא הָוֹא דְכַתִּיב, (בראשית לג) וַיַּצֵּב שֵׁם מִזְבֵּח (בראשית ט) וַיִּקְרָא לוֹ אֱלֹהִי יִשְׂרָאֵל. מֵהַכָּא אַוְלִיפְנָא, מֵאֵן דָלָא אֲשַׁתְּלִים לְתַתָּא, לֹא אֲשַׁתְּלִים לְעַילָּא. שָׁאַגְּנִי יַעֲקֹב, דָא שַׁתְּלִים לְעַילָּא וְתַתָּא, אָבֵל לֹא בְּאַתְּגָלִיא.

וְאֵי תִּמְאָה דָא שַׁתְּלִים בְּהַהִיא שַׁעַתָּא, לֹא. אֶלָּא חֶמֶא דִשְׁתְּלִים לְבַתֵּר זָמְנָא. וְאֵי תִּמְאָה הָא כְתִיב, (בראשית

ס) והנה אני עמך ושמרתיך בכל אשר תילך. אלא, אשגחותה דקדשה בריך הוא וגיטרו דיליה, לא אשתביך מבה דיעקב לعلמין, בכל מה דאצטיך ליה בהאי עולם, אבל בעולם עלה עד דאשתיים.

(ש) וויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום זהה ואנכי לא ידעתי. וכי תוהה הוא שלא ידע. אלא מא ואנכי לא ידעתי, כמה דעת אמר, (שמעאל א יג) ובפני ה' לא חליתי. אמר, וכי כל האי אתגלי לי ולא אסתכלנו למנדע אני, ולמייעל תהות גדי דשכינתא למהוי שלים.

תא חז, כתיב, (בראשית כט) ותאמר אם כן למה זה אני, כל יומא ויوما חמות רבקה נהורה לשכינתא, (ד"ג) ע"ב דהוא שכינתא במשכנהו וצלחת תפן. פיוון דחמות עקי דילה במעה, מה כתיב ותלה לדרש את ה', בפקת מדרגת דא לדרגת אחרת דאייה הויה. בגין כד אמר יעקב, וכי כל כה חמין, ואנכי לא ידעתי, בגין להוה בלחוודי ולא עאל תהות גדי לשכינתא.

מיד (בראשית כט) וירא ויאמר מה בורא המקום הזה. מלא דא לתרין סטרין אייה. מה בורא המקום הזה, חד על הוא מקום דקאמר בקדמיתא. חד על את קיימת קדישא שלא בעיא לא בתלא.

וְאֶפְעַל גַּב דָּאִינְהוּ תְּרֵי סְטְרֵי, חַד הַוָּא. אָמֵר (בראשית כח) אֵין זֶה כִּי אָמֵן בֵּית אֱלֹהִים, אֵין זֶה, לְמַהְוִי בְּטִילָה. אֵין זֶה, לְאַשְׁתְּפַחָא בְּלַחְוֹדוֹי, קְיִימָא דִילְיָה לְאוֹ אֵיהּ אֶלְאָ בֵּית אֱלֹהִים, לְאַשְׁתְּמַשָּׂא בֵּיהּ וְלִמְעַבֵּד בֵּיהּ פִּירִין, וְלַאֲרָקָא בֵּיהּ בְּרָכָא מִכְלֵ שִׁיבְּפִי גּוֹפָא. דְּהָאִ הַוָּא תְּרֻעָא דְּכָל גּוֹפָא, הַדָּא הַוָּא דְּכַתִּיב, (בראשית כח) וְזֶה שַׁעַר הַשְּׁמִים, דָא תְּרֹעָא דְגּוֹפָא וְדָאִ, תְּרֹעָא אֵיהּ לְאֲרָקָא בְּרָכָא לְתַתָּא, אָחִיד לְעִילָא וְאָחִיד לְתַתָּא. אָחִיד לְעִילָא, דְּכַתִּיב וְזֶה שַׁעַר הַשְּׁמִים. (אחד) לְתַתָּא, דְּכַתִּיב אֵין זֶה כִּי אָמֵן בֵּית אֱלֹהִים. וְעַל דָא וַיַּרְא וַיֹּאמֶר מַה בָּרוּא הַמָּקוֹם הַזֶּה, וּבְנִי נְשָׁא לֹא מַשְׁגַּחַן בַּקְרָא דְּבִיהּ לְמַהְוִי בֵּיהּ שְׁלִים, לְעִילָא וְתַתָּא. אַתָּא אָבוֹי וְבַשְׁקִיהּ.

אָמֵר רַבִּי יִצְחָק, כֵּד מַלְיָן אִינְנוּ שְׁמַעְנָא מִפּוּמִיהּ בְּכִינָא, וְאִמְינָא בְּרִיךְ רְחַמְנָא דְלָא בְּטִיל מַעַלְמָא חַכְמַתָּא עַלְהָה. אַזְלִינָא עַמְהֹן עד תַּלְתָ פְּרָסִי, עד דְעַלְלָנָא עַמְהֹן לְמַתָּא. לֹא סְפִיקָו לְמַיְעַל, עד דְשַׁהַד הַהְוָא בְּרַנְשׁ לְבִרְיהָ, וְאִמְרֵי לֵיהּ, מַלְיךָ לֹא יְהֹן לְבַטְלָה. אִמְינָא, הָא דָאָמֵר רַבִּי שְׁמַעְוֹן, דְמַלְיָן אַלְיָן בְּלָהָו בְּרוֹזָא דְחַכְמַתָּא נִבְהָו, וְלְאַחֲזָה מַלְיָן אַחֲרָנִין.

כֵּד סְדִרְנָא מַלְיָן קְמִיהּ דְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמֵר לֵי, לֹא תִּימְאָדְמַלְיָן אַלְיָן דִּינּוֹקָא נִבְהָו, אֶלְאָ מַלְיָן דְרַזְוִין עַלְאַיִן נִבְהָו, וְכֹלָא בְּרוֹזָא דְחַכְמַתָּא דְשִׁימִין.

(בראשית כח) וַיַּדַּר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אִם יְהִי אֱלֹהִים עַמְּדֵי וְגוּ, אָמַר רַبִּי יְהוּדָה בַּיּוֹן דְּכָל הָאֵי אָבְטָח לֵיה קְוִידָשָׁא בְּרִיךְ הַוָּא, אָמָא לֹא הָאָמִין, דָא מַר (בראשית כח) אָמַת יְהִי אֱלֹהִים עַמְּדֵי וְגוּ. אַלְאָ, אָמַר יַעֲקֹב, חַלְמָא חַלְמָנָא, וְחַלְמָנָא מִבְּיִיחּוֹ קְשׁוֹט וּמִבְּיִיחּוֹ לֹא קְשׁוֹט, וְאָמַת יְתָקִים הָא יַדְעָנָא דְּחַלְמָא קְשׁוֹט הַוָּא, וְעַל דָא אָמַר אָמַת יְהִי אֱלֹהִים וְגוּ, פְּמָה דְּחַלְמָנָא, וְהִיה יִלְיִי לְאֱלֹהִים, אָנָא אָהָא מִשְׁיךְ בְּרִכָּאָן מִמְּבוֹעָא דְּנַחְלָא דְּכָלָא, לְאַתָּר דָא דְּאָקְרֵי אֱלֹהִים.

תֵא חֹזֵי יִשְׂרָאֵל דָא הָוֹ בְּאַמְצָעִיתָא, פֶלֶא גַטִיל הַוָּא בְּקָדְמִיתָא מִמְקוֹרָא דְכָלָא, וְלֹבֶתֶר דִימְטִי לֵיה, מִבְּיִיחּוֹ, נָגִיד וְאָמְשִׁיךְ לְהָאֵי אַתָּר, מִשְׁמָעָ דְכִתִיב, וְהִיה יִלְיִי בְּקָדְמִיתָא, וְלֹבֶתֶר פֶלֶא לְאֱלֹהִים. כִּמָה דְאֱלֹהִים, יְהָא גַטִיר וּעְבִיד לֵיה, פֶל אַלְיוֹן טַבָּאָן, אוֹף אָנָא אָהָא מִשְׁיךְ לֵיה מְאַתָּר דִילִי פֶל אַיְנוֹ בְרִכָּאָן, וַיַּחֲבֵר קְשָׁרָא דְכָלָא בַּיִת. אִימְתֵי, (בראשית כח) וְשִׁבְתֵי בְשִׁלּוּם אֶל בַּיִת אָבִי, כִּד אָהָא יִתְיֻבְ בְּדַרְגָא דִילִי, וְאָהָא יִתְיֻבְ בְּדַרְגָא דְשִׁלּוּם לְתִקְנָא בַּיִת אָבִי, וְשִׁבְתֵי בְשִׁלּוּם דִיִיקָא, כִּדְין וְהִיה יִלְיִי לְאֱלֹהִים.

דָבָר אַחֲר וְשִׁבְתֵי בְשִׁלּוּם אֶל בַּיִת אָבִי, דַתְמַן הַוָּא אַרְעָא קְדִישָׁא, תִמְן אַשְׁתָלִים. וְהִיה יִלְיִי לֵיה

לאללים. באתר דא, אסילק (אסטלק) מדרגא דא לדרגא אחרא בדקא יאות, ותמן אפלח פולחניה.

רבי חייא פתח ואמר, (תהלים ס) דברי עוננות גברוי מבוי פשעינו אתה תכפרם. הא קרא קשיא, דלאו סופיה רישיה, ולאו רישיה סופיה. אלא דוד בעא על גריםיה, ולברר בעיא על פלא. דברי עוננות גברוי מבוי. אמר דוד, אנה ידענא בגרמי דחננא, אבל במה חמיבין אינון בעלה מא, דעתגברוי חובייה עלייהו יתרור מבוי. הוAIL ובן, לי (דף קנא ט"א) ולהונ, פשעינו אתה תכפרם.

תא חז, בשעתא חמיבין סגיאין בעלה מא, אינון סלקין, עד ההוא אתר דספרי חמיביא אתפתחו, במה דאת אמר, (דניאל ז) דינא יתיב וספרין פתייהו, וההוא ספר (דיןא עליה קיימה), (נ"א לעילא מרישיה הדוד איהו בגינוי כה, דברי עוננות גברוי מבוי, ועל דא פשעינו אתה תכפרם.

יעקב, כגונא דא בגין כה לא הימין, אי תימא דלא הימין בקודשא בריך הוא, לא. אלא, דלא הימין ביה בגרМИה, דילמא יחוב, וההוא חובא, ימנע ליה, דלא יתוב בשלם ויסטלק בטירו מבוייה, בגין כה, לא הימין בגרМИה. והיה יי לי לאללים, אפילו רחמי, פד איתוב בשלם, אשוי לקבללי לדינא, בגין (ס"א להא) דאנא פלח קמיה תדר.

אמר רבי אחא אמר יעקב השתא לא אצטרכנא לדינה, כד איתוב לבית אבא, אתכלילנא בדיןא ואתקשר ביה. אמר רבי יוסי, לאו ה כי, אלא אמר, השתא אם יהיה אלהים עמדי, דין אצטרכנא לנטרא לי, עד דאיתוב בשלם לבית אבא, אבל כיון דאיתוב בשלם, אתכלילנא רחמי בדיןא, ואתקשר בקשרורא מהימנא, לאבל לא פלא בחד. (בראשית כ) וזהaben הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהים. זהא כדיין יהא פלא אתרבא חדא, והאי אבן אתרבא מימנא ומשמאלא, אתרבא מעילא וממתתא, בגין (ק"א) דאותן מעשרה מפלא. אמר רבי אבא, הא כתיב, (בראשית כ) ויקח מאבני המקום. וαι תימא דאבני דא, עלאה (על) כמה (קמ"ז ע"ב) אבני לאתר מותביה, למשרי עלייהו, (ג"א הא כתיב) וזה כתיב וזהaben הזאת אשר שמתי מצבה, (ג"א עליזה מבעי ליה). בגין (ג"א בגין) דאמר (בראשית כ) אין זה כי אם בית אלהים, הכא ארום לה קמא עלאה, בגין דתלא כל שבחא זהה בה, דאין זה לקיימה (לחתחא) כי אם בית אלהים. ושפיר. ועל דא אשר שמתי מצבה כתיב. יהיה בית אלהים לעלמיין, בית אלהים, בית יי מיבעי ליה, כמה דאת אמר, (עורא א) לכובן את בית יי. וכן (תהלים קכט) בית יי גלה. אלא, אחר דברי דין איהו מתרין

סְטוּרֵין עַלְעִין, מִסְטוֹרָא דִיּוּבָלָא, דָאִיהוּ אֱלֹהִים חַיִים.
וּמִסְטוֹרָא דִיצָחָק אֱלֹהִים.

אמֶר רַבִּי אַלְעָזֶר, יּוּבָלָא, אֲף עַל גַב דְדִיבָרִין (נְפָקִין)
מַתְעָרִין מִינָה, וּבְלַהוּ רַחֲמִי (וְדִינִין), כָל חִידָה מִינָה
נְפָקִין, וְהוּא חִדּוֹתָא (ס"א הוּא חִירּוֹתָא) דִכָלָא. אֲלָא בֵית
אֱלֹהִים, סְטוֹרָא דִדִינָא קְשִׁיא, אֵי לְטָב, בְּסְטוֹרָא (דִיּוּבָלָא)
דְשַׁמְאָלָא, אֲתָעָר בֵיהּ רְחִימָוֹתָא, בְמַה דָאָת אָמֶר, (שיר
השירים ב) שְׁמָאַלּוּ תְחַת לְרָאָשִׁי. אֵי לְבִישׁ, בְּסְטוֹרָא
דְשַׁמְאָלָא, אֲתָעָר בֵיהּ דִינָא קְשִׁיא, בְמַה דָאָת אָמֶר,
(ירמיה א) מַצְפּוֹן תִּפְתַּח הַרְעָה עַל כָל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ, וְדָאִ
בֵית אֱלֹהִים. רַבִּי שְׁמֻעוֹן אָמֶר, בֵית אֱלֹהִים הַיִגְנּוּ דְכַתִּיב,
(תהלים מו) קְרִית מֶלֶךְ רָב. אִית מֶלֶךְ סְתָם, וְאִית מֶלֶךְ רָב,
וְדָאִ עַלְמָא עַלְאָה, מֶלֶךְ רָב אִיהוּ, וְדָא הוּא (שם) קְרִית
מֶלֶךְ רָב.

רַבִּי חִיא וַרְבִּי חִזְקִיה, הֵוו יַתְבִּי תְחוֹת אִילְגִי דְחַקָּל
אוֹנוֹ, אַדְמוֹן רַבִּי חִיא, חַמָּא לֵיהּ לְאַלְיהּוּ, אָמֶר
מַקְסְטִיטָורָא דָמָר, חַקְלָא נְהִיר. אָמֶר, הַשְׂתָא אַתִינָא
לְאַודָעָא, דִירּוֹשָׁלָם קְרִיב אִיהוּ לְאַתְחַרְבָא, וּכְל אַיְנוֹן
קְרִתָין דְחַכִּימִיא. בָגִין דִירּוֹשָׁלָם דִינָא אִיהוּ, וּעַל דִינָא
קְיִמָא, וּעַל דִינָא אַתְחַרְבָ, וְהָא אַתִהְיָבָ רְשָׁו לְסָמָא"ל
עַלָה, וּעַל תְקִיפִי עַלְמָא, וְאַתִינָא לְאַודָעָא לְחַכִּימִיא

דילמא יורךון שני דירושלים, דהא כל זמנה דאוריתא אשתחח בה, היא קיימת. בגין דאוריתא אילנא דחיי דקימי עלה, (תרי נוסח איינע) כל זמנה דאוריתא אתער לחתתא אילנא דחיי לא עדין לעילא, פסק אוריתא לחתתא אילנא דחיי אסתלק (מיה) מעולם.

ועל דא, כל זמנה דחייביא ייחדונ ביה באוריתא, לא יכול סמא"ל בהו, דהא כתיב, (בראשית בז) הקול קול יעקב והידים ידי עשו, דא הוא אוריתא עלה, דאקרי קול יעקב, ועוד דההוא קול לא פסק, דבר שלט ואיכלא, ועל דא לא אctrיך אוריתא למפסק. (ל"ג ע"א) ואתער (דף ג' ערך נ"ב) רבוי חייא, ואלו ואמרו מלה דא לחייביא.

אמר רבוי ייסא, כלא ידען דא, והכי הו, כתיב, (תהלים קכז) אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר, אלין אבון דמשתדלין באוריתא, קרפתא קדיشا קיימת עליהו, ולא על גברין תקיפין דעלמא, היינו כתיב אם ה' לא ישמר עיר וגו'.

סתרי תורה

(בראשית כט) וירא והנעה באר בשדה והנעה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה. באר, דרגא דאדון כל הארץ.

(בראשית כט) וירא והנעה באר בשדה וגו'. רבוי יהודה פתח ואמר, (תהלים ג) מזמור לדוד בברחו מפני

בשְׂדָה, חֶקְלָת פִּפְחוֹת קָדִישִׁין.
שֶׁלֶשׁ עֲדָרִי צָאן, תָּלָת דְּרָגִין
עַל אֵין קָדִישִׁין, מַתְפִּקְדֵּנוּ עַל
הַהוּא בִּירָא, וְאַנְנוּ, נֶצֶח
וְהַוִּיד וִיסּוּדָא דְעַלְמָא. וְאַלְיאַן
מִשְׁכִּין מִיאָמָלָעֵילָא, וּמְלִיאַן
לְהַאֲבִירָא.

בְּגִין הַהוּא מִקּוֹרָא, יִסּוּדָא
דְעַלְמָא, כְּדֵשָׁאָרִי בְּגַוְהַהוּא
בִּירָא, עֲבֵיד פִּירִי וּנְבִיעַ
תִּדְרִיר, וְאַתְמָלִיא הַהוּא בִּירָא
מְנִיה. כִּיוֹן דְאַתְמָלִיא, וְדַאי
(בראשית כט) כִּי מִן הַבָּאָר הַהִיא
יִשְׁקוּ הַעֲדָרִים, אַלְיאַן אַינְנוּ כֵּל
אוֹכְלָוִסִּין וּמְשִׁרְיוֹן קָדִישִׁין,
דְּכַלְהֹו שְׁקִין וּשְׁתָאָן מְהַהְוָא
בִּירָא, וְכָל חַד וְחַד כִּמָּה
הַאֲתָהָווִי לִיה.

אַבְשָׁלוּם בָּנוּ. הַאֲיִ קְרָא
אַתְעָרוּ בֵּיהַ חַבְרִיא. אַבְלָל
מִזְמוֹר לְדוֹד, אַמְּמָאִ קָאָמֵר
שִׁירָה, אֵי בְּגִין דְּבָרִיהַ אַיְהָ
דְּקָם עַלְיהָ, קִנְהָ יִתְיַיר
מְבָעִי לִיהַ, דְּהָא אַבְאָישׁ
עַלְוִי דְּבָר בְּשָׁ עַיר
מִקְרִיבּוֹי, מִדְאָחָרָא סְגִי.
אַלְאָ, מִזְמוֹר לְדוֹד, אָמֵר
שִׁירָה, וְהַכִּי בְּעֵי דּוֹד,
דְּחַשְּׁיבּ דְּקָוְדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא
סְלִיקָה לִיהַ חֻבוֹי לְהַהְוָא
עַלְמָא. כִּיוֹן דְּחַמָּא, דְּהָכָא
בְּהַאֲיִ עַלְמָא בְּעֵי לְמִגְבִּיהָ
מְפִיהַ, חַדִּי.

תוספות

(בראשית כט) וַיַּרְא וַיָּנַהֵן בָּאָר בְּשָׂדָה. רַבִּי אַלְעֹזֶר אָמֵר, בְּתִיב (ישעה נא)
שְׁמַעוּ אֶלְיָוֹן רַזְבִּי אֶצְקָה, אַינְנוּ דְמַהְיָנוֹתָא, אַינְנוּ דְאַתְדְּבָקָה
בְּקַשְׁוָרָא דְמַהְיָנוֹתָא, אַינְנוּ דְיַדְעַנְיָא אֶרְחָוִי דְמַלְכָא עַלְאָה.
כֵּד סְלִיקָה תְּרֵין, וּנְפִקוּ לְקָדְמוֹת חַד, מִקְבְּלִין לִיהַ בֵּין תְּרֵין דְרוֹעָזִין. תְּרֵין
נְחַתִּי לְתַחְתָּא, תְּרֵין אַינְנוּ, חַד בֵּין יְהוָה. תְּרֵין אַלְיאַן מַותְבָּא דְנִבְיאַי, אַתְרֵין
דְּנִיקָי בֵּיהַ, חַד בֵּין יְהוָה, דְאַיהֲוָה אַתְחַבֵּר בְּכָלָא, הוּא גַּטִּיל כָּלָא.

והאָבוֹן גְדוֹלָה עַל פִי הַבָּאָר. דָא אָבוֹן, דְמִינָה כְשַׁלִי בְנֵי עַלְמָא, אָבוֹן נֶגֶף וְצֹור מַכְשּׁוֹל, דְקִיּוֹםָ תְדִיר עַל פִי הַאָרָא, עַל מִימְרִיה, לְמַתְבָעָ דִינָא דְכָל עַלְמָא, דָלָא יִחְוֹת מְזוֹנָא וְטוּב לְעַלְמָא.

ברחו, וכלהו בְלַחֲזָדִיהָן. יעקב עֲרָק, דְכַתִּיב, (הושע יב) וַיִּבְרַח יַעֲקֹב שָׂדָה אַרְם, וַעֲרָק בְלַחֲזָדּוֹי. מְשָׁה עֲרָק, דְכַתִּיב, (שמות ב) וַיִּבְרַח מְשָׁה מִפְנֵי פְרֻעה, וַעֲרָק בְלַחֲזָדּוֹי. וְדָוד בְּרָה, כָל אִינוֹן שׁוֹלְטָנִי אַרְעָא, וְכָל אִינוֹן גִּיבָּרִי אַרְעָא, וַיַּרְשֵׁיחָוּן דִיְשְׁرָאֵל, בְּלַהוּ עֲרָקִין עַמִּיה וְסַחְרִין לִיה, מִימְגִינָה וּמִשְׁמָאלִיה, לְנַטְרָא לִיה מִכְלָ סְטְרִין, בֵין דְחַמָּא שְׁבַחָא דָא, אָמֵר שִׁירְתָּא.

וְאָמֵר רַבִּי יְהוֹדָה, בְּלַהוּ אַעֲרָעוּ בְהָאִי בָאָר. וְדָוד אַמְּמָא לֹא אַעֲרָע בַּיְהָ. אַלְא, דָוד מַאֲרִי דְבָבָו, הוּה לְקַבְּלִיה, (דִבְרָא) בְהַהְוָא זְמָנָא, וּבְגִינִּיכָה, לֹא אַעֲרָע בַּיְהָ. יעקב וּמְשָׁה, בְּחִדּוּה קַבְּיל לֹזֶן הָאִי בָאָר, וּבְעָא

תוספתא

הַהוּא בִּירָא קָדִישָׁא קָאִים תְּחִוּתֵיהָו, חַקְלָא דְתְפָחָיו קָדִישָׁין אֵיהָו. מְהָא בִּירָא מַתְשָׁקִין עֲדָרִיא, כָל אִינוֹן רַתִּיכִין, כָל אִינוֹן מַאֲרִי גַּפְנִין. ג' קְיִימִין רַבִּיעַן (קְיִימִין) עַל הָאִי בִּירָא, הָאִי בִּירָא מַנְיִיחָו אַתְמָלִי, הַדָּא הוּא דְכַתִּיב, (בראשית ט) כִּי מִן הַבָּאָר הָהִיא יִשְׁקוּ הַעֲדָרִים וְגוּ. דָא אַדְנִי אַתְקָרִי, עַל דָא בְּתִיב, (דברים ג) אַדְנִי אֱלֹהִים אַתָּה הַתְּלִוָּת, וְכַתִּיב, (דְנִיאָל) וְהָאָרָן פְּנֵיךְ עַל מִקְדָּשֶׁךְ הַשָּׁמֶם לְמַעַן אַדְנִי. אַדְוֹן כָל הָאָרֶץ, הַדָּא הוּא דְכַתִּיב, (יהושע ג) הַפָּה אַרְוֹן הַבָּרִית אַדְוֹן כָל הָאָרֶץ. (ע"ב תוספתא)

לֹא תִקְרַב אֲלֵיכֶם בְּחַדִּיהוּ, וְעַל דָּא כִּיּוֹן דְּחַמָּא לֹוֹן הָאֵי בָּאֵר סְלִיקְיָה מִיאָ לְגַבִּיהָו, כְּאַתָּה אֲדֻחִיאת עַם בָּעַלְהָה.
וְאֵי תִיְמָה הָא אַלְיָהוּ בְּרָחָה וְלֹא אַעֲרָע בִּיהָ, אַמְּמָא.
אַלְאָ, אַלְיָהוּ לְתַתָּא מִן בָּאֵר חָנוֹא, וְלֹא לְעַילָּא,
כִּמָּה דָהָוּ מִשָּׁה וִיעַקְבָּ, וּבְגִין כֶּךָ (מ"ז ע"ב), מַלְאָךְ אֵיהָוּ,
וּבְעַבְדֵד שְׁלִיחוֹתָא, וּבְגִין דִיעַקְבָּ וּמִשָּׁה, לְעַילָּא אַיְנוֹן מִן
הַבָּאֵר, בָּאֵר חָדֵי לְגַבִּיהָו, וּסְלִיק לְקַבְּלָא לֹוֹן, כְּאַתָּה אֲדֻחִיאת לְגַבִּי בָּעַלְהָה, וּמַקְבְּלָא לֵיהָ.

וַיַּרְא וְהִנֵּה בָּאֵר בְּשִׁדָּה, רַזְאָ אֵיהָו, דְּחַמָּא הָאֵי בָּאֵר לְעַילָּא, דָא כְּגֻנוֹנָא דָא, כְּתִיב, (בראשית כט) שֶׁלֶשֶׁה עֲדָרִי צָאן רַוְבָּצִים עַלְיָה, אֵי אַיְנוֹן (דף קניב ע"א) שֶׁלֶשֶׁה, אַמְּמָא כְּתִיב, (בראשית כט) וְנַאֲסִפוּ שֶׁמֶה כָּל הַעֲדָרִים. אַלְאָ, אַיְנוֹן שֶׁלֶשֶׁה, דָרָום, מִזְרָח, צָפֹן. דָרָום מִהָאֵי סְטָרָא, וְצָפֹן מִהָאֵי סְטָרָא, וּמִזְרָח בִּינְיִיהָו, וְאַלְיָן קִיְימִין עַל הָאֵי בָּאֵר וְאַחִידָן לֵיהָ, וּמְלִיָּן לֵיהָ. מַאי טַעַמָּא, בְּגִין, (בראשית כט) כִּי מִן הַבָּאֵר הָהֵיא יִשְׁקוּ הַעֲדָרִים. הַיְינוּ דְכִתִּיב, (תהלים ק) יִשְׁקוּ כָּל חִיתּוֹ שְׁדִי.

וְנַאֲסִפוּ שֶׁמֶה כָּל הַעֲדָרִים,
סְתִּירֵי תּוֹרָה
וְנַאֲסִפוּ שֶׁמֶה כָּל
הַעֲדָרִים, וְנַאֲסִפוּ שֶׁמֶה כָּל
הַעֲדָרִים, לֹא כְּתִיב, אַלְאָ כָּל
הַיִּם. (בראשית כט) וְגַלְלוּ אֶת

העדרים, משרין קדישין לעילא, ומשרין קדישין לחתטא, אלין בשירין ותושבון לעילא, ואלין בצלותין ובעוותין לחתטא, אלין ואלין מיד (בראשית בט) וגללו את האבן מעל פי הבאר, מגנדרין לה, ומעברין לה מן קודשא ואסתליך מן דין. מיד והשכו את הצאן, נטלו מלאכי עליי לעילא, ונטלי ישראל לחתטא.

לכתר והשיבו את האבן, על מימרא דהאי באר, לאתעטרא (ס"א לאתעטרא) קמיה, ולמתבע דין דעלמא, לאתנהגא עלמא בדין, והכי אctrיך דהא לא יכול עלמא למייקם אלא על דין, למשוי כלל באקשות וזכוי.

כיוון דאשתלים יעקב, לא אctrיך להאי אבן סייעא אחרא, מה כתיב (בראשית בט) ויגש יעקב ויגל את האבן. ויגל וגללו, ולא כתיב ויסר

האבן, מעבירין מינה תקיפו DIDINA קשייא, ההוא דגילד וקריש, (ס"א מין דקריש) דבדין אקרי אבן, ולא נפקי מינה מיא לבך. וכד אינון גחלין אתין, אתתקוף דרום דאייה ימיא, ולא יכלא צפון למקרש מיאן, בהאי נהרא, כד מימי סגיאין, לא גליין וקרשי מיא, פנהרא דימי זעירין.

ועל דא, כד אינון גחלין אתין, אתתקוף (כ"ט ע"ב) דרום דאייה ימיא, ומיאן אשתרין, וגדיין ואשקיין עדרייא, כמה דאמרן דכתיב ישקו כל חיותו שדי. (בראשית בט) והשיבו את האבן על פי הבאר, למוקמה, בגין דעלמא אctrיך דין דילה, דתהי בדין לאוכחה היה חייביא.

וְהִסְרֹגוֹ. אֶלָּא וְגַלְגָּלָג, הַיִנְזָה
עֲרֵבוֹבָא דְשָׂטָן, דְמַעֲרֵבָין
לִיהְיָה, דְלֹא יִכְלֶל לְקַטְרָגָא.
וַיַּעֲקֹב בְּלְחֹזְדִיהָ, לֹא אַצְטָרִיךְ
לְסִוְעָא אַחֲרָא, אֶלָּא אִיהְוָה
בְּלְחֹזְדִיהָ, דְהָא שְׁלִימָה
דְאַבְהָתָה הַהָה יַעֲקֹב, דְכִיוֹן
דְיִכְלֶל בֵּיהְיָה בַּעֲשָׂו בְּהָאֵי עַלְמָא
יִכְלֶל לְעַילָּא. וּבְכָלָא אַצְטָרִיךְ
עוֹבְדָא.

תְּרִין עַלְמִין אַחֲסִין יַעֲקֹב, חד
עַלְמָא דְאַתְגָּלִיא, וַחֲדָד עַלְמָא
דְאַתְפִּסְיא כְּגֻוֹנָא דְלָהּוֹן
מִמְּשָׁה, מַחֲד נְפָקוּ שִׁית שְׁבָטִין,
וַמַּחֲד נְפָקוּ תְּרִין שְׁבָטִין.
עַלְמָא דְאַתְפִּסְיא אֲפִיק שִׁית
סְטוּרִין, עַלְמָא דְאַתְגָּלִיא אֲפִיק
תְּרִין, וְאַינְנוּ תְּרִין כְּרוֹבִין
דְתַחְוֹתָה, וַיַּעֲקֹב בֵּין תְּרִין
עַלְמִין אַשְׁתָּפָת, בְּדִיקָנָא
דְלָהּוֹן מִמְּשָׁה, וּבְגַיְן כֵּה כֵּל

מְלוּי דְלָהּ הוּא בְּאַתְפִּסְיא, וְדַרְחָל בְּאַתְגָּלִיא.

תָּא חֹזִי, יַעֲקֹב כֶּد הַוָּה
יִתְיַב עַל בִּירָא, וְחַמָּא
מִיא דְסָלְקִין לְגַבִּיהָ, יִדְעַ
דְתַמֵּן תְּזַדְמֵן לִיה אַתְתִּיה.
וּבָנָ בְּמַשָּׁה, כֶּד יִתְיַב עַל
בִּירָא, כְּפִיוֹן דְחַמָּא דְמִיא
סָלְקִין לְגַבִּיהָ, יִדְעַ דְאַתְתִּיה
אַזְדְמַנְתָּ לִיה תְמֵן, וְהַכִּי הַוָּה
לִיה לְיַעֲקֹב, דְתַמֵּן אַזְדְמִינָת
לִיה אַתְתִּיה, כִּמָּה דְכַתִּיב,
(בראשית כט) עַזְדָנוּ מִדְבָּר עַמָּם
וְרַחֵל בָּאה עַם הַצָּאן, וַיְהִי
כַּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת רַחֵל
וְגַוּ. מַשָּׁה, דְכַתִּיב, (שמות ו)
וַיָּבֹאוּ הַרְוָעִים וַיִּגְרְשּׁוּ
וְגַוּ, וְתַמֵּן אַזְדְמַנָּת לִיה
צְפֹרָה, (דף קנב ע"ב) בְּגַיְן דְהַהּוֹא
בְּאֵר גִּרְמָא לֹן.

תֵא חַזֵי הָאִי בְּאָר, שֶׁבַע זָמְנִין כִּתְיב בְּפְרִשְׁתָא דָא, בְּגַין
דָא יהו רְמֹז לשבוע. וְהִכִּי אֲקָרֵי בָּאָר שֶׁבַע, (ובגין) בָּאָר
דָא, אֲדָכֶר שֶׁבַע זָמְנִין בְּפְרִשְׁתָא דָא. דְכִתְיב, (בראשית כט)
וַיַּרְא וַיְגַה בָּאָר בְּשָׂדָה. כִּי מִן הַבָּאָר הַהִיא. וְהַאֲבָן גְּדוֹלָה
עַל פִי הַבָּאָר. וְנָאָסְפוּ שְׁמָה כָל הַעֲדָרִים וְגֹוּ מַעַל פִי
הַבָּאָר. וְהַשְׁקוּ אֶת הַצָּאן וְהַשִּׁיבוּ אֶת הַאֲבָן עַל פִי הַבָּאָר.
וְגַלְלוּ אֶת הַאֲבָן מַעַל פִי הַבָּאָר. וְיִגְלֶל אֶת הַאֲבָן מַעַל פִי
הַבָּאָר. הָא שְׁבָעָה. וּבוֹדָאי דְהַכִּי הוּא.

בְּמַשָּׁה לֹא כִתְיב אֶלָא זָמְנָא חֲדָא, דְכִתְיב, (שמות ב) וַיַּשֵּׁב
בָּאָרֶץ מִדְין וַיַּשֵּׁב עַל הַבָּאָר. בְּגַין דְמַשָּׁה, (כ"ד
ע"א) אֲתִפְרֵשׁ מִכֶּל וְכֶל מִבִּתְאָה דְלִתְתָּא, וַיַּעֲקֹב לֹא
אֲתִפְרֵשׁ כָּלָל. בְּמַשָּׁה חָד, כִּמְהָא דְכִתְיב, (שיר השירים ז) אַחֲת
הִיא יוֹנַתִּי תְמִתִּי. אַחֲת הִיא לְאַמְתִּה. וּבְגַין כֵּד מַשָּׁה
מְאִירָה דִבְיִתְא הָוה, וְאַסְתַּלְקֵק לְעִילָא, בְּמַשָּׁה כִתְיב, (שמות ב)
וַיַּשֵּׁב עַל הַבָּאָר, בַּיַּעֲקֹב וַיַּרְא וַיְגַה בָּאָר בְּשָׂדָה, וְלֹא
כִתְיב וַיַּשֵּׁב עַל הַבָּאָר.

דָבָר אַחֲר (בראשית כה) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבָּאָר שֶׁבַע וַיָּלֹךְ חַרְבָּה,
רְבִי אֲבָא פָתֵח וְאָמֵר, (תהילים קו) אֲשֶׁרִי שֻׁמְרִי מִשְׁפָט
(שם) עֲשֵה צְדָקָה בְּכָל עַת. אֲשֶׁרִי שׁוֹמְרִי מִשְׁפָט, זְכָאֵן
אִנוּן יִשְׂרָאֵל, דָקָודֵשָׁא בָּרֵיךְ הוּא יַהֲבֵל לֹוֹן אָוֶרְיִתְא
דָקָשׁוֹת לְאַשְׁתְּדָלָא בָה יִמְמָא וְלִילִי. דָהָא כָל מַאַן